

Milí přátelé, bohužel nemohu vzpomínat na dění tady ve městě roku 89. Jednak jsem byl ještě kluk a bydlel v Podkrkonoší, a jednak nemám ani dost podkladů od pamětníků. Většina těch, kterých jsem se vyptával, mi vyprávěla o tom, že spíš jezdili do Prahy, aby podpořili sílu demonstrací v hlavním městě. Přijde mi to hezké, že tehdejší časy dokázaly zvednout mnoho lidí ze svých křesel a lenošek a vydat se vyjádřit svůj názor, podpořit boj za svobodu, ať už ve svém městě, nebo jinde. A čím dál častěji si říkám, že by to chtělo opakovat. Že se kolem nás děje pořád mnoho věcí, proti kterým je potřeba se vyjádřit, jenže ve většině jsme jaksi z pohodlně, ukolébáni tím, že tu naši demokracii (a komfort, který nám přinesla), přece jen tak nic neohrozí. Žil jsem před lety nějaký čas ve Francii, a tam to bylo jiné. Například demonstrace jsou jakousi běžnou součástí veřejného života. Když tehdy hrozilo, že se k moci dostane Jean Marie Le Pen, se svým ultranacionalistickým programem, vyšli do ulic svorně jak pravíci tak levíci voliči a skandovali hesla proti násilí, proti nenávisti, proti netoleranci, prostě v duchu ideálů francouzské revoluce. V naší zemi, když se takto někdo ozve, ve jménu ideálů „Sametové revoluce“, jakmile někdo hlásá lásku, pravdu a toleranci, bývá za nebezpečného blázna, který by měl být raději zticha, nestarat se o veřejný prostor. Obávám se, že tenhle trend není dobrý. Nese sebou totiž právě i rezignaci na původní ideály, a pokud ty nebudou, nebudeme mít do budoucna už vůbec na čem stavět, za co bojovat, o co se zasazovat. Zdá se, že mnozí naši spoluobčané to chápou, ale pořád jich není dost.

Jeden boj už byl vybojován před 26 lety. Za tu dobu proběhlo přenastavení naší společnosti, ale pořád ještě tak trochu stojíme rozkročení mezi dvěma etapami. Nezáměr o veřejný prostor, který nastavila doba minulá, (protože tehdy nešlo nic moc změnit), a který se v listopadových letech na chvíli zlomil, ten zdá se opět velmi často vítězí. Jakoby nám docházel dech, ztrácela se víra, že ideály mohou přežít, mohou být skutečnými stavebními kameny společnosti, která patří do Evropy.

Možná je současný stav odrazem doby, kdy se prosazuje individualismus a převládá názor „ať se každý stará sám o sebe.“ V takovém prostředí se ale potichu vytrácí důležité lidské schopnosti – třeba porozumění druhým. Ono porozumět někomu, to nejde bez kontaktu. Sice jsme dobře dostupní, máme mobily a internet, ale přece jen jdeme dnes dost po povrchu, a máme čím dál míň času na blízkost. A přitom právě blízkost je něco, po čem jako lidé přeci toužíme a trápíme se, když se nám jí nedostává. Důkazem nám buď velký úspěch sociálních sítí, které navzdory všemu problematickému, dovolují alespoň trochu sdílení. Ale pořád je to na povrchu. Nesnažíme se umět pochopit, proč se třeba jedni trápí a druzí radují. Zdobí-li lidskou společnost nezáměr o druhého, o to jak žije a co ho trápí, je něco špatně.

V listopadových letech vzniklo poměrně jasné nasměrování, které vycházelo z poučení, že lhotejnost a nezáměr nejsou dobré. A například naše tehdejší zahraniční politika získávala dobré jméno právě svým zájmem o dění ve světě, svou

odvahou se vyjádřit proti porušování lidských práv, proti despotům a tyranům světa. Zdrojem těchto odvážných postojů byla vlastní zkušenost nesvobody. A zdálo se, že jsme se mnoho poučili. A také jsme v těch prvních letech byli najednou hrdí. Alespoň já jsem to tak cítil. Byl jsem hrdý, jak se naše země angažuje, jaké má dobré jméno. Ale zájem o lidská práva najednou, zdá se, opadl, zahraniční politika považuje za úspěch ekonomické dohody, nebo když má naše země pověst nepřístupné a zlé krajiny, kam není radno zavítat. Jakoby se postupně zájem o druhého srazil do několika osamělých ostrůvků angažovaných lidí.

Před týdnem byl u nás na faře Jan Urban, mluvčí OF v roce 1990. A říkal, že ho mrzí, jak se ani neví, co mnozí naši spoluobčané pro záchranu jména republiky dělají. Dobrovolníci jezdí na maďarsko-srbské hranice, dovážejí samovolně materiální a potravinovou pomoc. Organizace „Člověk v tísni“ v Sýrii dodává potravinové balíčky 175 tisícům lidí. Není pravda, že se u nás nikdo neangažuje. Ovšem jinde v Evropě by mnozí ti obětaví, za ideály bojující, dostali vyznamenání, nebo alespoň poděkování vládních představitelů, u nás se o nich ani neví.

Myslím, že je dobré si připomínat 17. listopadu nejen časy nesvobody, ale i těch následujících několik let, sice divokých, ovšem stále zápasících o ty tak často skloňované ideály pravdy a lásky. A je jen smutné, že se na tohle výročí chystají na Pražském Albertově projevy lidí, hlásajících sobectví, netoleranci, probouzející mnohou nenávist. Vždyť právě v této době si jen těžko lze představit jiné stavební kameny společnosti, než solidaritu a lásku, porozumění a soucit s druhými. Zvláště po pátečních útocích v Paříži si musíme uvědomit, že náš prostor ohrožuje především nenávist, a do ní nelze nepočítat tu kolem nás, tu naši. Kdybychom měli dost zájmu a porozumění, věděli bychom, že i ti lidé, kteří stále proudí do Evropy, prchají právě před nenávistí. Neví jak v takovém prostředí dál žít, jsou živým důkazem, že se v ní žít nedá. Připomínat výročí svobody pod taktovkou nenávisti, intolerance a nesolidarity je velmi smutné. Slavit tohle výročí se dá snad jedině snahou znovu různými prostředky zkoušet oživovat původní ideály s vědomím, že ony mají šanci nenávist překonávat. Ono už se něco podivuhodného děje a kvasí, lidé dnes opět stále více vyrážejí do ulic a ozývají se. A ani já neztrácím naději, že láska a pravda budou dál vítězit, vytvářet dobrý prostor k životu, když se nám podaří je pěstovat, když se budeme snažit jimi každodenně žít, i tady v Mladé Boleslavi, navzdory všemu, co se kolem nás děje a bude dít.

Jonatan Hudec, farář ČCE

Mladá Boleslav, 17.11.2015